

***SKRZE PÁNA NEBES
K NEBI JSEM DOSÁHLA,
JÁ, DCERA ZEMĚ***

Májové úvahy s církevními Otci

P. Václav Fojtík

Církevní schválení Arcibiskupství olomouckého pod č. j. 2769/2025.

Úvodem

1. května

Naše májové promluvy začneme výrokiem sv. Cypriána, kartaginského biskupa a mučedníka ze 3. století, který ve svém díle O jednotě Církve píše: „Habere non potest Deum patrem qui ecclesiam non habet matrem.“ To znamená: „Nemůže mít Boha za Otce, kdo nemá Církev za matku.“ Sv. Cyprián zde vyjadřuje, že dětmi Božími se stáváme prostřednictvím našeho spojení s Kristovou nevěstou – Církví. Ona je Kristem založená, aby nás uváděla k životu a světlu, jak sám sv. Cyprián píše, že „vysílá paprsky na celý svět“ a že „my jsme jejím plodem, jejím mlékem jsme kojeni, jejím duchem oživeni.“

V letošních májových promluvách s názvem „Skrz Pána nebes“ budeme provázeni myšlenkami církevních Otců, kteří jako první definovali věroučné pravdy o Panně Marii. Žili v rozmezí let od konce prvního století do století osmého a ve svých promluvách, apologiích, modlitbách, spisech a třeba i hymnech a písních použili poprvé mariánské tituly jako např. „ustavičná Panna“, „Bohorodička“, „nová Eva“. Jejich jména nám jistě nejsou zcela neznámá: Ignác z Antiochie, Augustin, Irenej z Lyonu, Efrém Syrský, Ambrož, Jan Zlatoústý či Basil Veliký a mnozí další.

Církevní Otcové nám, věřím, pomohou během těchto májových promluv opět trochu roznítit oheň lásky ke Kristu Ježíši, našemu Pánu a Spasiteli, k Panně Marii, Matce Boží a Matce naší a zároveň také k Církvi, neboť ona je rovněž naší Matkou, která nás svým mlékem kojí a vyživuje pro věčnost.

Kéž slova, použitá při názvu těchto májových promluv, pocházejících od sv. Efréma Syrského, které vkládá do úst Panně Marii: „Skrze Pána nebes k nebi jsem dosáhla, já, dcera země,“ jsou i slova naše, slova pokory a naděje, že ne pro naše zásluhy, ale z Boží milosti, skrz Pána nebes, jsme se vydali cestou k nebi, kterého jistě s jeho přispěním jednou i dosáhneme. Ať nám na této cestě všichni svatí Otcové Církve z nebe pomáhají svou přímlovou a blahoslavená Maria se sv. Josefem nás jednou jako kdysi Ježíše představí Bohu v Chrámě, tentokrát už nového Jeruzaléma.

***Panno Maria, svatý Josefe a všichni svatí a světice Boží,
orodujte za nás!***

Půst

2. května

V církevním kalendáři má dnes svátek sv. Atanáš, biskup z Alexandrie, žijící ve 4. století. Za svého bezmála osmdesátiletého života byl poslán pětkrát do vyhnanství, kde strávil celkem 17 let. Stalo se tak pro jeho pevné zastávání katolické víry, že Ježíš Kristus je pravý Bůh a pravý člověk oproti tehdejšímu bludu arianismu. V modlitbě, která je právě tomuto církevnímu Otci připisována, čteme:

Nejsvětější Panno, vyslyš naše prosby a rozpomeň se na nás! Obdaruj nás ze svého bohatství, z hojnosti milostí, jimiž oplýváš. Archanděl tě pozdravuje a nazývá tě milostiplnou. Všechna pokolení tě nazývají blahoslavenou. Všechny nebeské kůry ti žehnají. A my pozemšťané také voláme k tobě: Bud' zdráva, milostiplná, Pán s tebou! Pros za nás, Matko Boží, Paní naše a Královno naše.

Sv. Atanáš byl velkým obdivovatelem počínajícího se mnišského způsobu života. Roku 357 sepsal nádherný životopis o sv. poustevníkovi Antonínovi, který je považován za zakladatele mnišství. Z četby této knihy můžeme načerpat mnoho pro vlastní duchovní život. Je to povzbuzení k úzké, ale krásné cestě vedoucí do Božího království. Sv. Antonín říká: *Děti, hleďme na asketické úkony a nepolevujme. Pán nám v tom pomáhá, jak je psáno. Víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému.* Ve spisu O panenství pak sv. Atanáš povzbuzuje k postu těmito slovy:

Vidíš, co dělá půst: uzdravuje nemoci, vysušuje vodnatelnost těla, vyhání zlé duchy, zahání špatné myšlenky, činí mysl jasnější, očišťuje srdce, posvěcuje tělo a člověka pozvedá k trůnu Božímu... Půst je veliká síla, a z ní se rodí velké činy... Milujme hodně půst. Neboť velikou oporou je půst, modlitba a almužna. Zachraňují totiž člověka před smrtí. Neboť jako byl Adam pro pokrm a neposlušnost vyhnán z ráje, tak zase, kdo bude chtít, do ráje vejde postem a poslušností. Touto ctností ozdob své tělo, panno, a budeš se líbit nebeskému snoubenci. Neboť ty, které se přidržují světa a zkrášlují svá těla mastmi, různými voňavkami, přepychovým oděvem a zlatem, aby se líbily lidem, nemohou se líbit Bohu. Kristus nic z toho po tobě nežádá, jen srdce čisté, tělo neposkvrněné a ukázněné postem.

Nejsvětější Panno, Maria, oroduj za nás!

Matka Boží a Matka naše

3. května

Sv. Augustin ve svém díle Výklady na Janovo evangelium, což jsou jeho revidované promluvy, komentuje tyto verše: *U Ježíšova kříže stála jeho matka, příbuzná jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: „Ženo, to je tvůj syn.“ Potom řekl učedníkovi: „To je tvá matka.“ A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě.*

Co k tomu tedy sv. Augustin říká?

Ale jak se to stalo, že přijal Jan matku Páně za vlastní? Nebyl snad z těch, kteří mu řekli: „Hle, my jsme opustili všechno a šli jsme za tebou.“ Ale v tom případě také slyšel: „Každý, kdo (něco z toho) opustil kvůli mně, dostane stokrát více v tomto světě.“ Proto v tom obdarování, že přijal jeho matku, měl onen učedník stokrát více, než dříve opustil. Ale v té společnosti, kde nikdo neříkal o něčem ze svého majetku, že je to jeho vlastní, ale měli všechno společné, jak je psáno ve Skutcích apoštolů, přijal blahoslavený Jan stonásobek. Tak na tom totiž byli apoštolové: jako by nic neměli a přitom všechno vlastnili. Tedy jakým způsobem přijal učedník a služebník matku svého učitele a Pána za vlastní, když nikdo neříkal o něčem, že je to jeho vlastní? Protože se o chvíli později v téže knize čte: „Kdo měli totiž pole nebo dům, prodávali je a peníze za to stržené přinášeli a kladli apoštolům k nohám. Z toho se pak rozdělovalo každému, jak kdo potřeboval,“ musí se tomu rozumět tak, že skrze toho učedníka bylo rozděleno to, co kdo potřeboval, aby tak byla jednomu každému svěřena i blahoslavená Maria coby jeho matka. A jak se má rozumět tomu, co bylo řečeno: „A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě,“ než aby se postaral o vše, co by potřebovala? Přijal ji tedy za vlastní, nikoli jako majetek, jež sám žádný nevlastnil, ale (přijal ji) jako úkol, který by plnil tím, že se o něj dělí s ostatními.

Kéž tedy ta slova, která pronesl Ježíš a byla určená milovanému učedníkovi Janovi: *To je tvá matka*, bereme i my za svá a radujeme se z nich. Maria je i naší Matkou. Jí svěřujeme své domovy, všechny své záležitosti a nakonec jí svěřujeme i sami sebe.

Matko Boží a Matko naše, Maria, oroduj za nás!

Modlitba sv. Metoděje, biskupa a mučedníka

4. května

Na území dnešního Turecka bychom našli dřívější římskou provincii Lýkii, v níž se nachází historické město Myra. Je známé především působením velmi oblíbeného světce a divotvůrce, sv. Mikuláše. Ve stejné provincii a stejně jako sv. Mikuláš ve 4. století žil i jiný světec a biskup, sv. Metoděj z Olympu. Tomuto řecky píšícímu církevnímu Oci je připisována následující modlitba k Panně Marii: *Neposkvrněná Panno! Vzešla jsi světu jako zář jitřních červánků! Přinesla jsi nám slunce slávy! Zapudila jsi ze země strašlivou noc, přemohla moc tyрана a zvítězila nad smrtí a peklem. Tys urovnala nepřátelství, které rozdělovalo Boha a člověka. Tys nám zajistila mír, tys uzdravila nemoci duše milostí svatosti, tys osvětila zemi zářivým jasem pravdy! Buď zdráva, Panno Maria, nevyčerpatelná studnice radosti pro lidstvo! Drahocenná perlo Božího království! Živý oltáři Chleba, potravý naší k věčnému životu! Poklade lásky věčného Otce, buď zdráva! Prameni Synova milosrdenství, buď zdráva! Horou Ducha Svatého zastíněná, buď zdráva! Amen.*

Sv. Metoděj vychvaluje Pannu Marii pro to, kým je a čím se stala pro lidstvo. Ona „urovnala nepřátelství, které rozdělovalo Boha a člověka“. Co to bylo za nepřátelství? Prvotním hříchem došlo k přetržení vztahu mezi člověkem a Bohem. Jako by byl stržen most, který spojoval nebe se zemí. Způsobila to pýcha člověka, který chtěl být jako Bůh. „*Cos to učinila*“, říká Bůh ženě. „Proč jsi svou neposlušností strhla most, který byl v ráji vystavěn?“ Ach, ubohý člověk! Co to učinil! A nyní – světe, div se - chce ve své pošetilosti vystavět věž sahající až do nebe. Most pokory strhl, a staví si věž pýchy. Nelze však dospět do nebe jinak než skrze most pokory. Jak však vystavět znova most? Člověk to sám nedokáže. Bůh tedy *shlédl na svou nepatrnou služebnici* a v ní se stává člověkem. Apoštol Pavel to v listu Filipánům vyjádří takto: *Kristus Ježíš, ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jedním z lidí. Byl jako každý jiný člověk, ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži.* Stržený most je znovu vystavěn, a tím mostem se stává kříž.

Příčino naší radosti, Panno Maria, oroduj za nás!

Ctnosti Panny Marie

5. května

Latinským příslovím: „Verba movent, exempla trahunt“, se rozumí, že slova, která druhým říkáme, jsou schopna povzbudit, motivovat, ale jen příklady, jež svým životem dáváme, ty přitahují, vedou k napodobení. Sv. Ambrož, milánský biskup ve 4. století, Učitel Církve, známý také jako hlavní patron včelařů, poukazuje ve svém díle O pannách na příklad Panny Marie. Ji dává pannám a dívkám za vzor, tu mají napodobovat:

Hle, obraz panenství – život Mariin! V něm se zrcadlí krása čistoty a příklad ctnosti. Odtud si vezměte vzor pro život! Zde máte takřka v nejvlastnější podobě podánu školu ctnosti, jež ukazuje, co máte napravit, co v sobě vytvořit, čeho se držet... Panna byla nejen tělem, nýbrž i myslí, neboť své nitro neposkvrnila nižádnou zradou: pokorná srdcem, vážná v řeči, obezřetné mysli, střídmá v hovoru, dychtivá v četbě. Skládala naději ne v nejisté bohatství, nýbrž v modlitbu chudého, čilá k práci, cudná v řeči. Dbala toho, co soudí Bůh, ne, co lidé. Nikoho neurážela, se všemi se snášela v dobrém, před staršími povstávala, sobě rovným nezáviděla, vyhýbala se chlubnosti, řídila se rozumem, milovala ctnost. Kdy taková panna urazila rodiče, kdy se hašteřila s příbuznými? Kdy pohrdla nuzným, kdy se vysmála slabému, kdy se vyhnula potřebnému? Navštěvovala jen ty muže, před nimiž se milosrdenství nemusí uzardít a ostych jich pominout. Nic nevlídného v jejím pohledu, nic drzého v řeči, nic necudného v jednání: ne změkčilé držení těla, ne loudavá chůze, ne rozpustilý křik. Tak již její zevnějšek je obrazem jejího nitra a příkladem ctnosti. Spořádaný dům se má poznat již v předsíni a hned při vstupu má být patrné, že uvnitř není tma, aby náš vnitřní život, tělem nezastíněn, jako světlo lampy uvnitř stojící vyzařoval navenek.

Nejsou tato slova sv. Ambrože přemrštěná? Neměla by se v dnešní době upravit? Neměli bychom se v touze po ctnostném životě držet zpátky a hlavně to nepřehánět? Co odpovíme? Nikoli. Jen vzhůru srdce! Kéž panny a dívky pospíchají spolu s Marií do hor, k výšinám, stále kupředu, k pravé vnitřní kráse, ke ctnostem, k svatosti. A nejen ony, ale spolu s nimi i my všichni - spolu s Marií, spolu s Neposkvrněnou.

Vzore ctností, Maria, oroduj za nás!

Pod ochranu tvou se utíkáme

6. května

Modlitba Pod ochranu tvou (Sub tuum praesidium), kterou se mnozí jistě denně modlíme, je nejstarší dochovanou modlitbou k Panně Marii, jež vyznává Marii jako Bohorodičku. Text modlitby, který byl součástí vánoční liturgie koptské církve, nalezneme na starém papyru, který byl poprvé publikován roku 1938 a pochází již ze třetího či čtvrtého století.

Modlíme-li se modlitby soukromě, nic nebrání tomu, abychom k modlitbám připojili i vlastní slova, a tak rozšířili text modlitby o vlastní chvály, díky a prosby, o naše dojetí a slzy, o jáсот a vzdechy lásky k Bohu a k těm, kteří se v nebi stali našimi přímluvci.

Maria, pod tvou ochranu se utíkáme, my, lidé slabí v boji proti pokušením. Poskytni nám útočiště jako opevněná věž, která odráží všechny útoky zvenčí, na níž zaútočit je čirým bláznovstvím, neboť Bůh v tobě našel zalíbení a sám se s tebou snoubil. Tys svatá, dokonce Královna všech svatých, svatá Maria. Tys pokorná Boží služebnice, nádherné dílo Boží tvůrčí síly, dokonce sama Boží rodička. Neodmítej naše prosby a oroduj za nás! Víš, co potřebujeme. Tys vnímavá, víš, co komu schází. Již na svatbě v Káně galilejské jsi dokázala předjímat vůli svého Syna a laskavě naznačit: *Už nemají víno*. Tebe prosíme: Ode všeho nebezpečí vysvobod' nás vždycky! Od pokušení světa, těla i d'ábla. Od sejití z cesty, která směřuje k Bohu. Od jakéhokoli nedostatku ve víře, naději a lásce. Tebe slavíme, Panno slavná. Tebe blahoslavíme s církví ve všech pokoleních, ve všech časech a voláme: Ave, Maria. Tobě dobrořečíme, Panno požehnaná. Tebe chceme mít stále u sebe, Paní naše. Skrze tebe se obracíme k tvému Synu, Prostřednice naše. Skrze Marii k Ježíši! Pros za nás, Orodovnice naše. U svého Syna nám hříšníkům smilování vypros. Ať je k nám milostiv ten, jenž tebe celou zahrnul svou milostí a andělem nechal oslovit: Milostiplná. Obrat' k nám své milosrdné oči! Synu svému nás doporuč jako dopis označený tvou pečeti. K Synu svému nás doprovod' jako matka doprovázející dítě k lékaři, jako ta, která nás celá krásná ve tváři vede slzavým údolím. Ano, amen, oroduj za nás, svatá Boží rodičko, aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních.

Svatá Boží Rodičko, Maria, oroduj za nás!

Podej mi svou pomocnou ruku!

7. května

Třináctého července roku 1917 u dubu na Cova da Iria říká při svém zjevení Panna Maria dětem: „Obětujte se za hříšníky a říkejte často, zvláště když přinášíte nějakou oběť: Ježíši, dělám to z lásky k tobě, za obrácení hříšníků a na smír hříchů proti Neposkvrněnému Srdci Mariinu.“ Poté děti na chvíli spatří peklo. Třesou se hrůzou a s prosbou o pomoc k Marii vzhlédnou. Ta říká: „Viděli jste peklo, kam se dostávají duše ubohých hříšníků. Aby je zachránil, chce Bůh ve světě zavést úctu k mému Neposkvrněnému Srdci.“ Při tomto zjevení také Panna Maria dětem říká: „Když se budete modlit růženec, opakujte po každém desátku: O můj Ježíši, odpusť nám naše hříchy, uchraň nás pekelného ohně a přiveď do nebe všechny duše, zvláště ty, které toho nejvíce potřebují.“

Pán Ježíš Kristus byl nám lidem podobný ve všem, *ale nikdy se nedopustil hříchu*, jak čteme v listu Židům. O tom nepochybujeme. Věříme také spolu s celou Církví v pravdu víry, že Panna Maria byla od prvního okamžiku svého početí pro zvláštní milost uchráněna jakékoliv poskvrny dědičného hříchu. Srdce Ježíšovo je naprosto čisté. Srdce Mariino je naprosto čisté. Naše srdce však nikoli. Potřebujeme je očistit. Jak? Uznáním, že jsme hříšníky, lítostí, svátostným vyznáním, pokáním. Když vyznáváme své hříchy a máme snahu se jich zbavit, jsme na dobré cestě. Žel žijeme v době, která je poznamenána nevírou v Boha, rozkolísaným svědomím, a tím i ztrátou vědomí hříchu. Jak řekl papež Pius XII., který mimochodem přijal biskupské svěcení dne 13. května roku 1917, tedy v den prvního fatimského zjevení: „Hříchem tohoto věku je ztráta vědomí hříchu.“ Mnozí lidé se přestávají zpovídat, protože nevědí, z čeho by se zpovídat měli. Jsou opravdu tak dokonalí? Anebo spíše ztratili vědomí hříchu? Prosme Pannu Marii o pomoc. Prosme za obrácení hříšníků, prosme za své vlastní obrácení. Použijme slova sv. Ondřeje Krétského, biskupa a hymnografa z přelomu sedmého a osmého století, který žádá Marii o její pomocnou ruku: *Panenská Matko Boží, neposkvrněný stane, očisti mne, poskvrněného hříchy, přečistou rosou svého milosrdenství a podej mi svou pomocnou ruku, abych mohl volat: Sláva tobě, čistá Panno, Bohem oslavená!*

Neposkvrněné Srdce Mariino, oroduj za nás!

Prostřednice všech milostí

8. května

V prvním listu do Korintu píše sv. apoštol Pavel toto: *Boží milostí jsem to, co jsem, a jeho milost, kterou mi udělil, nezůstala ležet ladem. Ano, pracoval jsem do únavy daleko více než všichni ostatní. Vlastně ne já, nýbrž Boží milost se mnou.*

Vlastními silami můžeme vykonat mnoho. Myslíme-li na dílo sv. apoštola Pavla, vůbec o tom pochybovat nebudeme. Nesmíme zahálet. Nicméně on sám o tom vykonaném díle s pokorou říká: *To ne já, nýbrž Boží milost se mnou.* Tedy jen ve spolupráci s Boží milostí, jen ve spojení s Kristem dostává naše dílo ten správný rozměr.

Jeden z velmi rozšířených hříchů dneška je zajisté lenost a vyhýbání se povinností či jejich odkládání na pozdější dobu. Evagrius Pontský, mnich z druhé poloviny 4. století, velký myslitel, teolog a znalec lidského nitra, dnes bychom řekli i velký psycholog, píše: *Kdo dá svému životu pevný řád, spočívající na moudrém střídání modlitby a práce, napětí a uvolnění, bude schopen acedii (lenost, omrzelost i smutek) přemoci... Ke každému dílu si stanov pevný čas a míru a neustávej, dokud dílo nedokončíš.*

Životem máme kráčet cestou vyváženou na modlitbu, práci i odpočinek. Nelze nepracovat, nelze neodpočívat a nelze také nemodlit se. Bez spolupráce s Boží milostí bude naše dílo jalové, nebudeme pracovat pro Boží království, ale jen na poli časném v potu tváře, bez naděje na odměnu věčného života. Panna Maria, milostiplná, Bohem zahrnutá tolika mimořádnými dary, aby se mohla stát Matkou Božího Syna, je nám nejlepším příkladem oné spolupráce s Boží milostí. Kristus, Původce milosti, v ní a s ní koná veliké divy: při setkání s Alžbětou se v lůně její příbuzné pohne dítě radostí, v Káně Galilejské přímluva Matky vytvoří prostor pro první Ježíšův zázrak. Když je po svém pozemském putování vzata do nebe, je jí vyhrazen trůn Královny. Stává se Přímlovkyní podobně jako v biblické knize královna Ester. Vyprošuje nám od Boha milost, abychom nesešli z cesty, chce nás vytrhnout z nepřítelovy moci, stará se také o naše všední záležitosti.

Prostřednice všech milostí, Maria, oroduj za nás!

Sv. Efrém Syrský o Panně Marii

9. května

Sv. Efrém Syrský (306-373), jáhen, teolog a básník, nejvýraznější představitel křesťanství syrského jazyka a starokřesťanský mariolog, ve svém díle rozhodně nešetří obrazy, které mu pomáhají vyjádřit tajemství Krista. Také Pannu Marii oslovuje rozmanitým způsobem a poeticky o ní mluví. Sv. Jan Zlatoústý o tomto syrském jáhnovi napsal: „Probouzel vlažné, těšil zarmoucené, učil mládež, ukazoval kajícníkům cestu, byl mečem proti heretikům, příbytkem ctností a chrámem Ducha Svatého.“

V křesťanské tradici dostal sv. Efrém pojmenování Harfa Ducha Svatého. V modlitbě se obrací na Pannu Marii takto: *Neporušená, neposkvrněná, veskrze čistá Panno a Rodičko Boží, Maria, Královno všech, naděje zoufalých, světější serafů, neskonale vznešenější všech vojů andělských, koruno panen, vítězství mučedníků, kázání apoštolů, slávo proroků, naděje patriarchů, radosti všech svatých, hořící keři, zázračně kvetoucí ratolesti Áronova: tys zrodila Boha a člověka, tys byla Pannou před jeho narozením, při něm i po něm. Skrze tebe smíření jsme s Kristem, naším Bohem a tvým Synem. Tys vysvobození zajatých, ty ses ujala opuštěných. Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko, pod křídly své slitovnosti a dobrotivosti chraň a opatruj nás vždycky. Nemáme naděje leč v tobě, nejčistší Panno. Již v náručí mateřském jsme byli tobě oddáni a tvými svěřenci nazváni. Cele stojíme pod tvou ochranou a záštitou. Proto se k tobě utíkáme a vzýváme tě, aby nás tvůj Syn nevytál jako neúrodný fík. Učiň mne, svého služebníka, hodným tebe chválit, přesvatá Panno, a spolu s andělem tě zdravit: Zdravas Maria, milosti plná, mezi ženami tys jediná blahoslavená; zdravas, klíči nebeského ráje, zdravas, zářivá hvězdo, ze které nám vzešel Kristus, dárce života, jenž s Otcem a Duchem svatým kraluje na věky věků.*

V mládí se stal Efrém žákem sv. Jakuba Nisibijského, který měl veliký vliv na jeho (dříve výbušný) charakter i vzdělání. Jednou mu prý nesl bratr oběd, ale cestou upadl a rozbil nádobu, ve které bylo jídlo. Efrém se nerozhněval, ale s úsměvem řekl: „Když pokrm nechce k nám, musíme jít my k němu.“ Pak si lehl ke střepinám z hrnce a pojídal, co se ještě dalo.

Veskrze čistá Panno a Rodičko Boží, Maria, oroduj za nás!

Hvězda mořská

10. května

Sv. Jan Zlatoústý (347-407), konstantinopolský patriarcha a Učitel Církve, je autorem východní liturgie, která se stala hlavní bohoslužbou byzantského obřadu. Při ní se častěji vzývá Panna Maria jako nejčistší, nejblahoslavenější, jako naše Přímělkyně, Vlákyně a Bohorodička. Ve svém spisu Povzbuzení pronásledovaným tento velice inspirativní autor píše o kráse stvoření, z něhož se můžeme těšit, a které je Bohem učiněno, a to z lásky k člověku, tedy z lásky k nám.

Stvoření – obdivuhodné a zcela harmonické – podnikl Bůh jen kvůli tobě. A provedl je kvůli tobě tak krásně, tak velkolepě a pestře a nákladně a trvale a užitečně a ve všech směrech výhodně jak pro výživu těla a jeho konstituci, tak pro duševní život a pro cestu vedoucí k poznání Boha. A vyzdobil nebe nejen hvězdami, ale rovněž sluncem a měsícem, a tak ti poskytl v každém okamžiku jak mnoho potěšení, tak mnoho užitku. Vždyť co je nádhernějšího než nebe, které tu rozjasněné slunečními paprsky, tu zase nesčetnými hvězdami jako hbitými pohledy očí ozařuje zemi? Jako by dávalo námořníkům i pocestným průvodce, kteří je vedou za ruku. Kormidelník na moři se v důvěře v jeho vedení vydává vlnobití a divokému přívalu vod i vanutí silných větrů a temné noci bez měsíce. A vysoko usazená hvězda jej z takové dálky – jako by byla blizoučko, přímo po jeho boku – tak přesně vede za ruku a směřuje k přístavu, aniž by promluvila.

Obdivujeme krásu tohoto Božího stvoření. Vodu ve všech jejích skupenstvích a podobách, zformovánu do oceánů, moří, řek, do ledovců a sněhových vloček, do mraků, slz i krupějí potu. Obdivujeme zemi s celou její vegetací, tu sníženou v údolí a propasti, tu zvýšenou v kopce a hory, tu s člověkem, který po ní kráčí, obdělává ji, a ona jej živí, a ve které každý z nás také jednou spočineme. A na obloze obdivujeme slunce, měsíc i hvězdy. Jedna z nich se pak pro nás stává obrazem Panny Marie: nádherná, zářící, vzdálená i blízká zároveň, která nám ukazuje směr, která nám pomáhá vyhnout se nebezpečím a jednou dospět k cíli. Hvězda jitřní, hvězda mořská, hvězda spásná. Hvězda, která je Bohem stvořena pro Boha i pro člověka, hvězda, kterou nesmíš nikdy ztratit ze zřetele.

Hvězdo mořská, Maria, oroduj za nás!

Blahoslavená Maria, která uvěřila

11. května

Máme dochováno mnoho promluv a komentářů k Písmu svatému, které pocházejí od sv. Augustina (354-430), hipponského biskupa a Učitele Církve. V jedné své promluvě komentuje úryvek z Matoušova a Lukášova evangelia o tom, jak Ježíše chtějí vidět jeho matka a jeho příbuzní: *Dávejte pozor, prosím, co říká Kristus, náš Pán, když ukazuje rukou na své učedníky: „To je moje matka a to jsou moji příbuzní. Každý totiž, kdo koná vůli mého nebeského Otce, je můj bratr i sestra i matka.“ Což Panna Maria nekonala Otcovu vůli? Vždyť vírou přijala svůj úkol, vírou počala, byla vyvolena, aby se z ní pro nás narodila na svět spása, a Kristus ji stvořil dřív, než byl stvořen v ní. Ano, zajisté konala svatá Maria Otcovu vůli, a proto znamená pro Marii víc, že byla Kristovou učednicí, než že byla Kristovou matkou. Bylo důležitější a blaženější být Kristovou učednicí než jeho matkou. A proto byla Maria blahoslavená, že nosila ve svém lůně svého Mistra ještě dřív, než ho porodila.*

Hle, není-li to tak, jak říkám. Když šel Pán kolem a zástupy ho následovaly a on konal božské zázraky, zvolala nějaká žena: Šťastný život, který tě nosil. „Blahoslavený život, který tě nosil.“ A co odpověděl Pán, aby si nikdo nemyslel, že to její štěstí spočívá jen v tělesném mateřství? „Spíše jsou blahoslavení ti, kdo slyší Boží slovo a zachovávají ho.“ I Maria je tedy blahoslavená právě proto, že Boží slovo slyšela a zachovávala. Více znamenalo, že uchovávala pravdu ve své mysli, než že chovala tělo ve svém lůně. Kristus je pravda, Kristus je i tělo: Kristus je ta pravda v Mariině mysli, Kristus je to tělo v Mariině lůně. Více znamená, co je v mysli, než co se nosí v lůně. Maria je svatá, Maria je blahoslavená, ale církev je víc než Panna Maria. A proč? Protože Maria je částí církve, je jejím svatým údem, vynikajícím údem, který převyšuje všechny, ale přece jen údem celého těla... A teď se, moji drazí, podívejte na sebe: i vy jste Kristovými údy, i vy jste Kristovým tělem. Dávejte pozor, co máte dělat, abyste byli tím, co říká: „To je moje matka a to jsou moji příbuzní.“ Jak můžete být Kristovou matkou? Kdo slyší a „kdo koná vůli mého nebeského Otce, je můj bratr i sestra i matka.“

Matko Církve, Maria, oroduj za nás!

Maria, Matka jednoty

12. května

Každoročně v týdnu po památce Panny Marie, Matky jednoty křesťanů, od 18. do 25. ledna, prožíváme týden modliteb za jednotu křesťanů. Marii, Matce Boží a Matce celé Církve svěřujeme vztahy všech Božích dětí, těch, kteří volají k Bohu jako k svému Otci. Jsme to my, kteří mu v modlitbě říkáme: *Bud' vůle tvá. Z hlásání evangelia jeho Syna a našeho Pána Ježíše Krista pak známe tu jeho vůli: At' všichni jsou jedno. Jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, tak i oni at' jsou v nás, aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal. Tak at' i oni jsou v dokonalé jednotě.* Panně Marii jako naší mamince se svěřujeme do péče. Víme totiž, jak dokážou děti potrápit své maminky, když mají mezi sebou spory, nadávají si a třeba spolu ani nemluví. A je to často právě maminka, která to dokáže usmířit. Pomáhej, Maria!

Velikým horlitem pro jednotu Církve byl antiochijský biskup, jeden z tzv. apoštolských otců, umučený pro víru v Krista Ježíše na počátku 2. století. Jmenoval se Ignatios a sám se ve svých listech, které adresoval do církevních obcí v Malé Asii a Evropě, nazývá Theoforos, což je Ten, kdo přináší Boha.

V listu do Efezu píše tento biskup a mučedník Ignác Antiochijský krásné povzbuzení pro jednotu: *Je třeba, abyste žili v jednotě se smýšlením biskupovým, což také děláte. Vaše ctihodné kněžstvo, hodné Boha, je s biskupem v takové jednotě jako struny s kytarou. Proto vaše jednomyslnost a láskyhodný soulad opěvují Ježíše Krista. A všichni buďte jedním sborem, abyste ve svorné harmonii, naladění v jedné Boží tónině, jedním hlasem zpívali skrze Ježíše Krista Otci, aby vám naslouchal a z vašich dobrých činů poznal, že jste údy jeho Syna. Je tedy prospěšné, abyste vždy byli v dokonalé jednotě, a tím abyste také vždy měli podíl na Bohu. Když jsem se já mohl za tak krátkou dobu tolik sblížit s vaším biskupem, ne po lidsku, ale duchovně, oč víc vám blahorečím za to, že jste spolu spojeni, tak jako Církve s Ježíšem Kristem a jako Ježíš Kristus s Otcem, aby všechno bylo v souladné jednotě. Nikdo at' se nemýlí! Kdo není při oltáři, připravuje se o Boží chléb. A má-li modlitba jednoho či druhého takovou sílu, což teprve modlitba biskupa s celou církví!*

Matko jednoty, Maria, oroduj za nás!

Fatima

13. května

Při posledním fatimském zjevení v měsíci říjnu roku 1917 se krásná Paní, přicházející z nebe, představila dětem Lucii, Františkovi a Hyacintě následovně: „Jsem Panna Maria, Královna růžence! Modlete se nadále denně růženec. Válka se chýlí ke konci a vojáci se brzo vrátí domů.“

V měsíci květnu, který teď prožíváme, bereme do rukou růženec snad ještě častěji než jindy. I my se modlíme za ukončení válek ve světě. Myslíme však i na to, aby v každém lidském srdci zavládl pokoj a abychom měli sílu v duchovních bojích, které musíme svádět s pokušeními. Sv. Klement Římský, čtvrtý papež v dějinách po apoštolu Petrovi, Línovi a Klétovi, píše ve svém listu do Korintu o duchovních bojích toto:

Ctihodní bratři, pod praporem Božích přikázání vytáhněme do boje a nepřestaňme bojovat. Pomysleme na vojáky, kteří slouží pod našimi veliteli, jak spořádaně a poslušně plní rozkazy. Nejsou všichni vrchními veliteli ani tisíčníky ani setníky ani padesátníky či nižší hodnosti, přesto každý podle své hodnosti plní rozkazy krále a vojevůdců. Velcí nemohou být bez malých, ani malí bez velkých. Všichni jsou jaksi spojeni a v tom je ta užitečnost. Uved'me za příklad naše tělo. Hlava bez nohou není nic, ani nohy bez hlavy. I ty nejmenší údy našeho těla jsou nutné a potřebné pro celé tělo. Všechno dýchá jedním dechem, všechno se navzájem podřizuje, a pak je zdrávo celé tělo. Nechť je tedy v Kristu Ježíši zachráněno celé tělo. Podříd' se každý svému bližnímu podle milosti, kterou dostal od Boha. Silný pečuj o slabého, slabý měj v úctě silného. Bohatý bud' štědrý k chudému. Chudý dobrořeč Bohu, že dal bohatému, poněvadž jeho prostřednictvím dostáváš, když máš nedostatek. Moudrý ať neukazuje svou moudrost slovy, ale dobrými skutky. Pokorný ať se nechválí sám, ale ať jej chválí jiný. Cudný ať se nehonosí svou cudností, ale ať si uvědomí, že jiný mu dal dar sebeovládání. Uvažme tedy, bratři, jací a kdo jsme to přišli na svět; z jakého hrobu temného nás přivedl na svět náš Tvůrce a Stvořitel a jakými dary nás obdařil ještě před naším zrozením. Když tedy toto všechno máme od něho, musíme mu za to děkovat. A jemu budiž sláva na věky věků. Amen.

Královno míru, Maria, oroduj za nás!

Raduj se!

14. května

Anděl z nebe Bohem poslaný, který ohlašuje příchod spásy, pozdravuje dívku Marii v Nazaretě: *Zdravas!* V původním, řeckém textu nalezneme slovo „CHAIRE“, tedy „raduj se“. Raduj se, že se Bůh rozpomenul na svůj lid, raduj se, že právě tebe si vyvolil pro tak vznešený úkol, raduj se z darů, jimiž tě Bůh již od početí obdařil.

Východní liturgický hymnus z 6. století, zvaný Mariánský akafist (AKATHISTOS), který je nejslavnějším hymnem byzantské církve, tímto andělským pozdravem nešetří, naopak, stále jej opakuje. Násobí tak i naši radost z blahoslavené Marie, která uvěřila a odpověděla jednou provždy: *At' se mi stane podle tvého slova.*

Raduj se, skrze tebe radost září,
raduj se, skrze tebe kletba bledne.
Raduj se, povznesení padlého Adama,
raduj se, útěcho plačící Evy.
Raduj se, nad lidský rozum vznešená,
raduj se, andělským očím v hlubinách ztracená.
Raduj se, jsi královským trůnem,
raduj se, jež nosíš toho, kdo podpírá vše.
Raduj se, hvězdo zářící pod východem slunce,
raduj se, lůno Božího vtělení.
Raduj se, skrze tebe se obnovuje tvorstvo,
raduj se, skrze tebe se klaníme Stvořiteli.
Raduj se, Nevěsto nesnoubená.

Tento hymnus, který nenese žádné autorství, představuje vrcholné literární i teologické dílo, které shrnuje ve formě modlitby to, co Církev v prvních staletí věřila o Panně Marii. Zdrojem hymnu jsou Písmo svaté, myšlenky východních Otců 4. a 5. století a nauka prvních všeobecných koncilů, zvláště nicejského (325), efezského (431) a chalcedonského (451). Název AKATHISTOS znamená „stojící na nohou“. Hymnus se totiž, stejně jako evangelium, musí zpívat a poslouchat vestoje na znamení uctivé pozornosti a bdělosti.

Panno Maria, Příčino naší radosti, oroduj za nás!

Panna Maria - Bohorodička

15. května

Každý nový, kalendářní rok začínáme slavností Matky Boží, Panny Marie. První den v roce vyznáváme svou víru v Marii jako Bohorodičku. Tato pravda křesťanské víry byla slavnostně vyhlášena na efezském koncilu roku 431. Tomu předcházela rozsáhlá diskuze biskupů a teologů, která nebyla chudá na nejrůznější emoce. Názory konstantinopolského patriarchy Nestoria, který tvrdil, že bychom Marii měli nazývat výlučně matkou Ježíše jako člověka, že bychom ji měli nazývat nanejvýš CHRISTOTOKOS – Kristorodička, protože porodila člověka, do něhož se poté Bůh vtělil, byly na sněmu v Efezu odmítnuty. Koncilní otcové se přiklonili k vyznání alexandrijského patriarchy Cyrila, který chtěl, aby koncil odsoudil mylné Nestoriovovy názory. Tvrdil, že Marii náleží titul THEOTOKOS – Bohorodička, protože jí skutečně je.

V okamžiku zvěstování totiž odpověděla svým „fiat“ na Boží vůli a počala člověka, který byl Boží Syn, soupodstatný s Otcem. Tedy je opravdu Matkou Boží, protože mateřství se vztahuje na celou osobu, a ne jen na tělo nebo jen na lidskou „přirozenost“.

Nestorius byl následně vyloučen z biskupské hodnosti a veškerého kněžského společenství. Jeho porážku a nově vyhlášený titul Panny Marie oslavil lid průvodem s pochodněmi, který bývá označován jako Pochod na počest Panny Marie. Sedmnáct biskupů, kteří stáli za názory Nestoriovými, bylo sesazeno. Sv. Cyril Alexandrijský se pak na Marii obrací těmito slovy: *Bud' nám pozdravena, Bohorodičko Maria, ctihodný poklade celého zemskeho okrsku, lampo, která nikdy nehasneš, koruno panenství, žezlo povětrí, svatyně, která nikdy nebude zbořena.*

Efezký koncil tedy roku 431 prohlásil to, co křesťané již dříve vyznávali, a sice že Panna Maria je Bohorodičkou. Ten, kterého počala z Ducha Svatého a který se stal skutečně jejím synem, není nikdo jiný než věčný Syn Otce, druhá osoba Nejsvětější Trojice.

Po vyhlášení tohoto mariánského dogmatu již tedy nepochybujeme, ale věřme vírou pevnou a stálou. Duch Svatý provází Církev i přes nejrůznější peripetie života, vede ji, aby poklad víry zůstal neporušen.

Svatá Boží Rodičko, Maria, oroduj za nás!

Nová Eva

16. května

Sv. Irenej, biskup z Lyonu a mučedník, velký teolog své doby, tj. druhé poloviny 2. století, byl papežem Františkem v roce 2022 prohlášen za Učitele Církve. Irenej pocházel z Východu, patrně ze Smyrny, ale biskupem se stal na Západě v Lyonu. Právě pro toto propojení a jistě i svou horlivost pro jednotu Církve, mu byl dán titul Doctor unitatis, Učitel jednoty. Ve svých dílech nazývá Pannu Marii ženou záchrany lidstva, novou Evou, příčinou spásy, Matkou i lůnem lidstva. Píše: *Eva byla andělovou řečí svedena, aby před Bohem uprchla, když porušila jeho slovo, Marii přinesla andělova slova radostnou zvěst, že má nosit Boha, a ona Boží slovo uposlechla. A jako jedna byla svedena, aby Boha neposlušovala, tak druhá byla přesvědčena, že má Boha poslouchat; takže se Panna Maria stala zastánkyní panny Evy. A jinde píše: Slovo Boží se stalo člověkem, a Boží Syn se stal Synem člověka, aby se člověk spojený s Božím Slovem a přijatý za syna, mohl stát synem Božím. Nemohli jsme jinak obdržet účast na neporušitelnosti a nesmrtelnosti, než že jsme byli s neporušitelností a nesmrtelností spojeni. Ale jak bychom se mohli s neporušitelností a nesmrtelností spojit, kdyby se neporušitelnost a nesmrtelnost nejprve nestala tím, čím jsme my, aby tak to, co je porušitelné, bylo pohlceno neporušitelností a co je smrtelné, nesmrtelností a my dosáhli přijetí za syny? Takže tento Boží Syn a náš Pán je zároveň Otcovo Slovo i Syn člověka, neboť se narodil jako člověk z Marie, která pocházela z lidského rodu a sama byla člověkem, a stal se tak Synem člověka. Proto nám také sám Pán dal znamení dole z hlubin i nahoře z výšin, ačkoli je člověk nežádal, protože ani netušil, že by panna mohla nosit pod srdcem a přitom zůstat pannou a porodit syna, a to dítě že by mohlo být „Bůh s námi“, který sestoupil dolů na zem, aby hledal ztracenou ovci, své stvoření, a opět vystoupil vzhůru, aby přinesl a předal Otci takto nalezeného člověka.*

Ukončeme modlitbou sv. Ireneje: *Otče, uděl začátečníkům zdokonalení, prostým pochopení a pomoc těm, kdo jdou přímou cestou. Nedbalým dej zkroušenost, vlažným horlivost a dokonalým dopřej dobrý konec.*

Pomocnice křesťanů, Maria, oroduj za nás!

Galaktotrofusa

17. května

Sv. Augustin píše: *Ten, který určuje běh hvězd, saje z prsou, sytí anděly, v náruči Otcově promlouvá, mlčí v náruči matčině.*

Řecky GALAKTOTROFUSA či latinsky MARIA LACTANS je název pro zobrazení Panny Marie, která kojí dítě Ježíše. Takové vyobrazení nalezneme např. v poutním kostele na Provodově, u sv. Leopolda v Brně či Letovicích nebo jako vůbec nejstarší na našem území v Praze v díle Madony vyšehradské, namalované někdy po roce 1350. Dějiny zobrazení Marie kojící spadají až do nejstarších křesťanských dob. Najdeme je dokonce i v římských katakombách sv. Priscilly na fresce z druhé poloviny druhého století. V Betlémě nalezneme Jeskyni Mléka Panny Marie, kam přicházejí četní poutníci, aby navštívili místo, kde se Svatá Rodina při útěku do Egypta ukrývala a kde podle legendy matce Ježíšově ukáplo při kojení mléko z prsu na skálu, která se následkem toho vybarvila dočervena. Sv. Efrém Syrský vkládá Panně Marii v jedné ze svých Písní do úst tato slova:

*Jak jen smím otevřít
prameny mléka tobě,
který jsi Pramenem všeho?
Jak mohu nakrmit
tebe, jenž všechno živíš
ze svého stolu?
Jak do plen obléci
toho, který je oděn
závojem světla?*

Vraťme se nyní ve vzpomínce k poutnímu místu na Provodově, které je ozdobeno obrazem Panny Marie kojící. Na začátku 18. století se tam Anně Vlašticové zjevil anděl, který ji naučil modlitbu. Tato modlitba odráží slova, která Pánu Ježíši řekla jedna žena: *Blahoslavený život, který tě nosil, a prsy, které tě kojily!* Modlitba k této blahoslavené ženě a Matce Boží i Matce naší zní: „Nejsvětější a nejblahoslavenější Panno Maria! Pros za nás u toho, jehož jsi svými prsy kojila. Chraň nás zde na světě ode všeho zlého a svými anděly dej přivést nás do života věčného. Amen.“

Panno dobrotivá, Maria, oroduj za nás!

Ustavičná panna

18. května

Druhý cařihradský koncil definoval v roce 553 jako pravdu víry, že Maria je ustavičná panna, tedy před porodem i po něm. Boží Slovo od věčnosti přijalo lidskou přirozenost skrze Mariinu spolupráci. Díky souhlasu dívky z Nazareta se Bůh mohl stát člověkem. Maria počala Ježíše z Ducha Svatého, moc Nejvyššího ji zastínila a nepřestala být pannou. Milost, kterou ji Bůh udělil při jejím neposkvrněném početí, se dovršuje jejím souhlasem k Božímu vtělení a dál bude pokračovat v životě Panny i Matky až k divu jejího slavného nanebevzetí. Jak veliký je Bůh ve své milosti! Jak úžasná jsou jeho díla!

Sv. Augustin říká: Maria porodila Spasitele, nevěsta Tvůrce sňatků, panna Knížete panen; a třebaže dána manželovi, matkou se nestala prostřednictvím manžela; panna před manželstvím, panna v manželství, panna v těhotenství, panna při kojení. Vždyť svaté Matce, již si vyvolil ke svému zrození, panenství nikterak neodňal narozený všemohoucí Syn. Dobrá je totiž plodnost v manželství – ale lepší je neporušenost v zasvěceném způsobu života. Kristus člověk, který mohl dát to i to jako Bůh (vždyť byl člověk i Bůh), nikdy by nedal Matce dobro, po kterém touží manželky (plodnost) – kvůli tomu, aby odňal to lepší (neporušenost) – po čem touží panny, že se zřeknou mateřství.

Asi nebudeme daleko od pravdy, když řekneme, že panenství i mateřství je v současné době ve stavu ohrožení. To, co obdivujeme zároveň na Marii – Panně i Matce, na jejím plodném panenství i nejčistším mateřství, je kolikrát znevažováno i zesměšňováno. Obojí cesta, jak mateřství, tak zasvěceného způsobu života, je podmíněna tím, že se musí něco opustit. U manželství: *Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své ženě a ti dva budou jeden člověk.* A u panenství: *Každý, kdo opustil domy nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo děti nebo pole kvůli mně, dostane stokrát víc a za podíl bude mít život věčný.* Panenství i mateřství si tedy žádá oběti, a to často nemalé. Má-li se obojí stát čistým a plodným, musí v sobě zabít lakomé srdce a vzkřísit dokonalou lásku. A poté, jak říká sv. Augustin, se objeví to pravé umění: *jiné obdarovávat a přitom bohatnout.*

Panno věrná, Maria, oroduj za nás!

Zdrávas

19. května

Když v modlitbě růžence rozjímáme nad tajemstvími Ježíšova a Mariina života, doprovází nás přitom modlitba, která je složena ze dvou evangelijních pozdravů, jednoho nebeského a druhého pozemského. Anděl přináší pozdrav z nebe té, která je *milostiplná*; a příbuzná Alžběta pronáší přátelský pozdrav ze země a říká o Marii, že je *požehnaná mezi ženami*. Tyto pozdravy, které opakovaně, více než padesátkrát vyslovujeme během modlitby růžence, nám určitě postupem času a s věrností této modlitbě doslova zesládnou v ústech. Při slovech „zdrávas, Maria“ se potěší naše srdce a hned se cítíme lépe. Není tedy divu, že i dva z Otců se od tohoto pozdravu nemohou odpoutat a jen stále opakují také své „zdrávas“.

Nejprve sv. Efrém Syrský:

Zdrávas, písni cherubínů a chválo andělů. Zdrávas, pokoji a radosti lidského pokolení. Zdrávas, zahrado rozkoše, zdrávas, strome života. Zdrávas, hradbo věřících a přístave ztroskotanců. Zdrávas, volání Adamovo, zdrávas Evino vykoupení. Zdrávas, prameni milosti a nesmrtelnosti. Zdrávas, chráme nejsvětější, zdrávas trůnu Páně. Zdrávas, čistá, která jsi rozšlápla hlavu draka a svrhla ho do propasti. Zdrávas, útočiště zarmoucených, zdrávas, vykoupení z prokletí. Zdrávas, Matko Krista, Syna živého Boha, jemuž patří sláva, čest, klanění a chvála nyní i vždycky a všude a na věky věků. Amen.

A poté Theodotos z Ankyry:

Zdrávas, Milostiplná, Pán s tebou! Zdrávas, naše radosti, tolik vytoužená. Zdrávas, jásote Církve. Zdrávas, jméno plné vůně. Zdrávas, tváři ozářená světlem Boha, z níž se line krása. Zdrávas, pomníku vztyčený k uctívání. Zdrávas, rouno hojivé a duchovní. Zdrávas, jasná matko rodičího se světla. Zdrávas, bezúhonná matko svatosti. Zdrávas, tryskající prameni živé vody. Zdrávas, matko novosti, ty, která dáváš tvar novému zrození. Zdrávas, matko plná tajemství a nevysvětlitelná. Zdrávas, nádobo z alabastru, plná masti posvěcení. Zdrávas, ty, jež dáváš hodnotu panenství. Zdrávas, malé skromné místo, jež do sebe přijalo Toho, jehož nepojme svět.

Od anděla pozdravená, milostiplná Maria, oroduj za nás!

Obraz Panny Marie

20. května

Mnozí máme v domácnostech oblíbený obraz či sochu Panny Marie. Dobře víme, že se jedná pouze o výtvarné zpracování, že je to pouze kus hmoty, ale přesto jako by k nám z onoho díla Matka Boží i Matka naše sama promlouvala. Sv. Jan Damašský (675-749) v dílu O pravé víře píše:

Někteří nám mají za zlé, že uctíváme a klaníme se ikonám Spasitele i Vládkyně naší, jakož i jiných Kristových svatých a služebníků. Necht' si připomenou, že na počátku stvořil Bůh člověka podle svého vlastního obrazu. Zdali ne proto si vzájemně prokazujeme čest, že nosíme v sobě tento stvořený obraz Boží? Neboť, jak pravil bohomyslný a v Božích věcech znalý Basil, čest, prokazovaná ikoně, přechází na prototyp.

A prototypem je to, co je na ikoně zobrazeno, z čeho byla forma odvozena. Kromě všeho toho - byl by kdo schopen vytvořit podobu Boha neviditelného, který nemá tělo, který nemůže být znázorněn ani popsán výkladem ani tvarem zobrazen? Byla by to přece úplná pomatenost a bezbožnost chtít ztvárnit Božství. Nejde už o to, jak se ukázal kdysi Abrahamovi v podobě člověka, ani jak se zjevoval prorokům, nýbrž o to, že vpravdě samou bytostí se stal člověkem. Vždyť přebýval na zemi a s lidmi se stýkal, činil zázraky, snášel utrpení, byl ukřižován, vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa. A to všechno se dalo naprosto skutečně a před očima lidí, a bylo to zapsáno pro naši paměť a pro poučení všech, kteří při tom nebyli, abychom, i když jsme to sami neviděli, slyšíce však o tom a věříce v to, dosáhli blaženosti Páně. Protože však ne každý umí číst a ne každý se vzdělává čtením, ustanovili Otcové, aby ony důležité události byly napsány v obrazech, abychom si je snadněji pamatovali. Často se stává, že byt' v daném okamžiku na Kristovo utrpení nemyslíme, pohled na obraz Krista ukřižovaného nám spasitelné utrpení okamžitě připomene a tu se pokorně pokloníme - nikoliv hmotě (obrazu), nýbrž tomu, co je vyobrazeno. Neuctíváme přece ani hmotu evangelia, ani materii kříže, nýbrž to, co vyobrazují. Jaký pak je rozdíl mezi křížem, na kterém není znázorněn Kristus, a křížem, který toto znázornění má? Totéž platí i o Matce Boží. Čest, kterou jí projevujeme, přesahuje totiž na Toho, který se v ní vtělil.

Zrcadlo spravedlnosti, Maria, oroduj za nás!

Všichni jsme na cestě

21. května

P. Jan Donát Žilinský před smrtí říkal: „Opouštím vlak časnosti, abych nasedl do rychlíku věčnosti.“ Tato slova zmíněný valašskomeziříčský kněz-důchodce pronášel a postupně se zbavoval v domácnosti toho, co již ve stáří nepotřeboval. Nakonec v roce 2009 všechno to, co podléhalo proměnám času, opustil a rychlík věčnosti zahoukal.

Když v Lukášově evangeliu čteme: *V těch dnech se Maria vydala na cestu a spěchala do jednoho judského města v horách*, můžeme k výše uvedenému příměru časnosti a věčnosti vymyslet ještě příměr jiný. Rozměr časnosti: každý z nás kráčí s Průvodkyní Marií do hor, v potu tváře, s velkou námahou přes překážky, zároveň však stále s její pomocí. Následuje rozměr věčnosti: dorazili jsme na vrchol, k cíli našeho putování, radujeme se, je tu s námi naše Průvodkyně, usmívá se na nás. Skončila námaha, žádné překážky neexistují a začíná cesta po hřebeni s výhledem na nebe.

Sv. Bazil Veliký, tzv. kapadocký Otec ze 4. století, biskup a teolog, velmi uctíváný ve východních církvích, uvádí ve svých Kázáních na Žalmy o naší pouti k věčnosti toto:

Život se jistě nazývá cestou proto, že každý, kdo se zrodil, pospíchá do jeho konečného cíle. Vítr svou vlastní mocí žene do přístavů i ty, kteří na lodích spí. Pohyb lodě je poháněn do cíle, ačkoliv oni sami to nevnímají. Stejně tak jsme na tom i my. Čas našeho života uplývá a každý z nás je hnán jakýmsi soustavným pohybem a neumdlévajícím a nepozorovaným během ke konci, jenž je nám společný. Spíš? Čas ti stejně utíká. Bdíš a jsi zaneprázdněn myšlenkami? Život se stravuje, i když si to neuvědomujeme. Všichni lidé běží jakýsi běh, jsou hnáni ke stejnému cíli. Proto jsme všichni na cestě a takhle snad pochopíš význam a smysl slova „cesta“. V tomto životě jsi poutník. Všechno přecházíš, všechno necháváš za sebou. Na cestě jsi spatřil rostlinu nebo trávu, vodu nebo cokoli jiného, co právě stálo za zhlédnutí. Trochu tě to potěšilo, a pak jsi šel dál. A znovu ti přišly do cesty kameny, rokliny, skaliska, úpatí hor a jejich vrcholky a pak divá zvířata, hadi, houští a jiné překážky. Trochu tě to polekalo, a pak jsi šel dál.

Královno nanebevzatá, Maria, oroduj za nás!

Podivuhodné zrození

22. května

Církevní Otec a biskup z Kartága Quodvultdeus z 5. století píše o Kristově narození z panny toto: *Víra a pravda hlásají, že Kristus se narodil z panny. Tuto víru jste přijali, k této víře jste se přihlásili slovem: „Věřím.“ Toto narození Boha a člověka se stalo kvůli člověku – Vznešenost vycházející z Otcova srdce se vlila do lůna matky. Láska přikázala, aby byl ztracený člověk nalezen a poté navrácen skrze prostředníka Bohu Otci. Toto druhé narození je podivuhodné, milovaní bratři. Ostatně, jeho první zrození, při němž se zrodil z Otce bez matky, kdo vypoví? Nemůžeme-li vysvětlit ani toto první zrození, kdy začneme být vůbec schopni vysvětlovat ono druhé? Jestliže nás první zrození učí dávat prostor víře, kdy se dostaneme ke zrození druhému, které nejsou s to pochopit ani srdce proroků? O tomto druhém podivuhodném a nevýslovném zrození řekněme alespoň něco. Událo se kvůli nám, aby se Slovo stalo tělem a přebývalo mezi námi. Kdo by nebyl jat údivem, když slyší, že se Bůh narodil?*

Slyšíš o Bohu, že přichází na svět, podívej, jaké zázraky činí při samotném narození! Břicho panně roste, brána čistoty zůstává zavřená: mateřské lůno se naplnilo bez objetí otce, ačkoli ona neví nic o tom, že se vdala, vnímá svého potomka. Anděl mluví k panně, panna připravuje své srdce, víra počíná Krista. Žasneš nad tím? Žasni ještě více. Rodí matka i panna zároveň těhotná i nedotčená. Bez lidského otce se rodí syn, který stvořil samotnou matku. Tvůrce všeho je tvořen mezi vším, matčiny ruce nesou vládce celého světa. Saje z prsou, řídí hvězdy; sám mlčí, a přesto je Slovo. Ačkoli jeho jazyk dosud nevyjevuje, co je zač, celé stvoření toho, jenž se narodil, označuje za svého Stvořitele. Andělé to ohlašují pastýřům, hvězda zve mudrce. Obyčejní pastýři potřebují, aby je andělé upozornili, co se děje, zvědaví mudrcové se nechají vést jazykem nebes. Mudrci ohlašují židovského krále, Židé jej odmítají. Jedni ho hledají proto, aby se mu mohli poklonit, ti druzí, aby ho zabili. Mudrci říkají králi Herodovi, že hledají narozeného Krále. Židé hovoří o tom, z jakého města povstane Kristus, aby vládl. Jedni i druzí ho hlásají a vyznávají, ale každý jinak. Ti první jej touží nalézt a uctívat, druzí chytit a zabít.

U Boha věčného, Maria, oroduj za nás!

Panna a Kristův kříž

23. května

Sv. Jan Zlatoústý v jedné ze svých homilií pronáší:

Viděls to úžasné vítězství? To slavné dílo kříže? Pomocí čeho totiž d'ábel kdysi zvítězil, toho použil Kristus, aby ho přemohl; porazil d'ábla jeho vlastními zbraněmi. A poslyš, jak se to stalo. Znamením naší porážky kdysi byla panna, dřevo a smrt. Tou pannou byla Eva, neboť ještě nepoznala muže, dřevem byl rajský strom, smrtí pokuta Adamova. A teď zase Panna, dřevo a smrt. Symboly porážky se tu však stávají symbolem vítězství: místo Evy je tu Maria, místo stromu poznání dobra a zla strom kříže, místo smrti Adamovy smrt Kristova. Vida, čím d'ábel zvítězil, tím byl také poražen. Z rajského stromu porazil d'ábel Adama, z kříže přemohl Kristus d'ábla. Jedno dřevo sráželo do propasti smrti, druhé naopak přivádí zpět k životu i ty, kteří tam sestoupili již předtím. To první ukrylo poraženého člověka, když se styděl za svou nahotu, druhé naopak obnaženého člověka před zraky všech vyvýšilo jako vítěze. První smrt přivedla všechny, kdo se narodili po ní, do záhuby, druhá naopak vzkřísila k životu i ty, kteří se narodili před ní. „Kdo vyličí mocné Hospodinovy činy?“ Smrt nás učinila nesmrtelnými, tak podivuhodné je dílo kříže. Chápeš toto vítězství? Chápeš už, jak k němu došlo? Nuže, nyní si také uvědom, jak se toto vítězství zrodilo bez jakékoli naší námahy a jakéhokoli našeho potu. Nepotřísnilí jsme své zbraně žádnou krví, ani jsme se nemuseli postavit do žádného bitevního šiku, ani jsme neutržili žádnou ránu, dokonce jsme ani nebyli očitými svědky toho boje, a přece jsme dosáhli vítězství. Bojoval sám Pán, vítězství je naše. Jestliže je tedy toto vítězství i naším vítězstvím, napodobme vítězné vojáky a radostně dnes zazpívejme chvalozpěv na vítězství. Chvalme svého Pána a volejme: „Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, peklo, tvůj osten?“ Všechno toto slavné dílo naší spásy vzešlo z kříže. Kříž je znamení triumfu nad démony. Kříž je meč tasený proti hříchu, meč, kterým Kristus probodl Hada. Kříž je vůle nebeského Otce, sláva jednorozeného Syna, radost Svatého Ducha. Kříž je ozdoba andělů, bezpečí Církve, pýcha Pavlova, opevnění svatých. Kříž je světlo celého světa.

Útočiště hříšníků, Maria, oroduj za nás!

Fiat mihi secundum verbum tuum

24. května

Latinská slova: Fiat mihi secundum verbum tuum, znamenají: *At' se mi stane podle tvého slova*. Dobře tuto evangelijní větu známe. Víme, že tímto způsobem odpovídá dívka z Nazareta andělovi, který za ní přichází s poselstvím, že by se měla stát matkou Božího Syna. Maria odpovídá souhlasně: *Jsem služebnice Páně*.

P. Stanislav Krátký, mikulovský probošt a tajně vysvěcený biskup, kterého roku 2010 Pán k sobě povolal na věčnost, častěji dětem říkal, jak mají svým rodičům odpovídat, když po nich něco žádají. Učil je odpovídat: „Ano, a rád,“ „Ano, a ráda.“ I když se věci zdají obtížnými, láska nám nedovolí, abychom se úkolům vyhnuli. „Ano, a ráda,“ odpovídá tedy i Panna Maria Bohu, třebaže její vlastní duší pronikne meč.

Prý existují čtyři souhlasné „fiat“ – „ať se stane“, které byly a jsou rozhodující na cestě spásy.

První „fiat“: Tímto slovem Bůh povolává vše k životu při stvoření světa. Ať je světlo, ať je země, ať jsou vody, ať je zeleň, ať jsou živočichové, ať je člověk.

Druhý „fiat“: To je Mariin souhlas k poselství spásy. *At' se mi stane podle tvého slova*. Bůh se hned poté stává člověkem.

Třetí „fiat“: V Getsemanské zahradě před svým utrpením Pán pronáší souhlas s Otcovou vůlí. *Otče, chceš-li, odejmi ode mě tento kalich, avšak ne má vůle ať se stane, ale tvá*.

Čtvrtý „fiat“: Tento „fiat“ je náš. Také na něm záleží záchrana duší. Nakolik Bohu odpovíme své „fiat“ k jeho vůli, své „ano, a rád“ na jeho výzvy, natolik se otevrou brány jeho spásy, a to nejen pro nás, ale pro mnohé další. Mariin souhlas s Boží vůlí nám to dosvědčuje. Pro její souhlas, přichází na svět Spasitel celého světa.

Velmi tedy záleží na každém našem „ano,“ které říkáme Bohu. Kéž to není jen „ano“ vynucené, z povinnosti či podmíněné, ale kéž je to vždy „ano“ vyslovené z lásky, náš trvalý „fiat“ k jeho vůli, naše „ano, a rád.“

Sv. Augustin tuto nezbytnost našeho souhlasu s ohledem na spásu pak vyjádří slovy: *Ten , který tě stvořil bez tebe, nespasí tě bez tebe*.

Matko Spasitelova, Maria, oroduj za nás!

Bolestná Matka

25. května

Na obrazu Bolestné Panny Marie coby ženy se sedmi meči, pronikající její srdce, můžeme rozjímat nad utrpením, které musela prožít Matka Spasitele. Vypočítáváme celkem sedm jejích bolestí: předpověď Simeonovu, útěk do Egypta, ztrátu dvanáctiletého Ježíše v Jeruzalémě, setkání s Ježíšem na křížové cestě, jeho ukřižování, snímání z kříže a položení do hrobu. Sv. Jan Damašský říká o utrpení Panny Marie pod křížem toto: *Tehdy totiž při pohledu na smrt, která byla hodna zločince, na smrt Toho, jehož jako Boha porodila, zakusila mateřským citem spoluutrpení. Její duše byla drásána a bolesti z vlastních myšlenek jí pronikaly jako meč.*

Panna Maria trpí spolu s Kristem. Je to utrpení Matky pro Syna – odsouzeného, poplivaného, zbitého a zbičovaného, nakonec k smrti zmučeného. Toto utrpení dál trvá jako její „osmá bolest“ – naše hříchy, urážky Boha, lhostejnost k nabídce spásy.

Roku 1846 se zjevuje dětem Maximovi a Melánii v La Salettě Panna Maria s lokty položenými na kolenou a s tváří zahalenou v dlaních. Matka Boží pláče. Dětem zjevuje důvod smutku – zvláště přestupování druhého a třetího Božího přikázání. Roku 1917 se ve Fatimě Panna Maria dál zjevuje a malým vizionářům říká: „Ať lidé už neurážejí Boha.“ Následují další úkazy, které jsou spojeny se sochami plačící Panny Marie: v italských Syrakusách roku 1953, v japonské Akitě kolem roku 1973 a v italském Civitavecchii roku 1995. Panna Maria pláče. Vede nás k obrácení, ke změně smýšlení, k životu podle Boží vůle.

Sv. Jan Damašský se modlí těmito slovy:

Pozdravuji tě, Maria, ty jsi naděje křesťanů. Přijmi zkroušenou prosbu hříšníka, jenž tě něžně miluje, hluboce ctí a skládá v tebe všechnu naději ve své spasení. Tys mi dala život, tys mi vrátila milost svého Syna, ty jsi jistou zárukou mé spásy. Prosím tě, zbav mě tíže mých hříchů, rozptyl temnoty mé mysli, vypud' z mého srdce všechny pozemské náklonnosti, pomoz mi zdolat pokušení mých nepřátel a můj život ved' tak, abych mohl s tvou pomocí a pod tvým vedením dojít do věčné blaženosti v nebi.

Útočiště hříšníků, Maria, oroduj za nás!

Jako muže a ženu je stvořil

26. května

V biblické zprávě o stvoření člověka čteme: *Bůh řekl: „Učiňme člověka jako náš obraz, podle naší podoby. Ať vládne nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nad krotkými zvířaty, divokou zvěří a nad veškerou drobnou zvířenou, která se pohybuje po zemi.“ Bůh stvořil člověka jako svůj obraz, jak obraz Boží ho stvořil, stvořil je jako muže a ženu. Bůh jim požehnal slovy: „Plod'te a množte se, naplňte zemi a podmaňte si ji! Vládněte nad rybami moře, nad ptactvem nebe i nade všemi živočichy, kteří se pohybují po zemi.“*

Dnešní doba si žádá, abychom tento text, který pojednává o počátku lidstva, znova a znova četli a uvažovali nad ním. Žádá si, abychom o tomto poselství, o stvoření člověka jako muže a ženy mluvili ve společnosti, která s odmítnutím Boha a jeho slova se ocitá v davovém zmatku. Přesně jako to řekl Fjodor Michaljovič Dostojevskij před téměř půl druhým stoletím: „Není-li Bůh, vše je dovoleno.“ My však pevně věříme, že Bůh je. On celý svět i s člověkem stvořil. Ve svém slovu mu zjevil svou vůli, a vrcholně pak ve Slovu, které se stalo tělem a přebývalo mezi námi, ve svém Synu, v našem Vykupiteli Ježíši Kristu. Ten je obrazem neviditelného Boha, dříve zrozený než celé tvorstvo. Sv. Augustin ve své promluvě uvádí: *Přišel tedy (Kristus na svět) jako muž, narozený z ženy, a vybral si pohlaví mužské, aby potěšil pohlaví ženské – ten jako by (k nám) mluvil a říkal: Abyste poznali, že Boží stvoření není zlé, ale zvrácená slast je převrátila – na počátku, když jsem učinil člověka, učinil jsem jej jako muže a ženu. Nezavrhují stvoření, které jsem učinil. Hle, jsem zrozen jako muž, hle, jsem zrozen z ženy. Proto nezavrhují stvoření, které jsem učinil, ale hříchy, které jsem neučinil. Obojí pohlaví ať vidí svou důstojnost, a obojí pohlaví ať vyzná svou nepravost, a obojí ať doufá ve spásu. Při oklamání byl člověku skrze ženu podán jed: při obnově se člověku podává skrze ženu spása. Žena, skrze niž byl člověk oklamán, zrozením Krista hřích nahradila. Proto i vzkříšeného Boha jako první ohlásily apoštolům ženy. Žena ohlásila svému muži v Ráji smrt; a ženy ohlásily mužům v Církvi spásu.*

Matko Stvořitelova, Maria, oroduj za nás!

Nic zdánlivého

27. května

Jeden z bludů, který stál v protikladu katolického vyznání, že Ježíš Kristus je pravý Bůh a pravý člověk, byl v období křesťanského starověku doketismus. Tato bludná nauka tvrdila, že Ježíš Kristus jako pravý Bůh nemohl přece trpět, a proto jeho tělo bylo pouze zdánlivé, neschopné utrpení. Na chalkedonském koncilu roku 451 byl doketismus definitivně označen jako hereze. Otcové koncilu sestavili toto vyznání: *My pak, následující svatých Otců všichni jednomyslně učíme lidi, aby vyznávali jednoho a téhož Syna, našeho Pána Ježíše Krista, jak dokonalého v božství, tak dokonalého v lidství, skutečně Boha a skutečně člověka, (který má) rozumovou duši a tělo, soupodstatného s Otcem co do božství a soupodstatného s námi co do lidství, jenž byl ve všem jako my, kromě hříchu, jenž byl počat přede všemi věky z Otce podle božství a v těchto posledních dnech za nás a za naši spásu narozeného z Panny Marie, Matky Boží, co do lidství, jednoho a téhož Krista, Syna, Pána, jednorozeného, aby (lidé) uznávali, že má dvě přirozenosti, nesmíšeně, neměnně, nerozdílně a neoddělitelně, a že toto rozlišení přirozeností není nijak zrušeno jejich spojením, avšak že vlastnost každé z přirozeností zůstala uchována, a je přítomna v jedné osobě a subsistenci, neodloučena ani nerozdělena do dvou osob, avšak v jednom a témž Synu, jednorozeném, Bohu-Slovu, Pánu Ježíši Kristu, jak o něm od počátku (stanovili) proroci a jak nás sám Pán Ježíš Kristus naučil a jak nám to předalo Vyznání svatých Otců.*

Sv. Ignác Antiochijský, umučený na počátku 2. století, pak píše proti doketismu toto: *Buďte hluší, když k vám někdo mluví bez Ježíše Krista, toho z rodu Davidova, z Marie, jenž se opravdu narodil, jedl a pil, opravdu trpěl za Pontia Piláta, jenž byl opravdu ukřižován a zemřel, což viděli nebešťané, pozemšťané i ti v podsvětí. Opravdu vstal z mrtvých. Vzkřísil jej Otec. A jeho Otec v Ježíši Kristu podobně vzkřísí nás, kteří jsme v něho uvěřili a bez něhož nemáme pravého života. A dále píše: Jestliže však někteří bezbožní, to znamená nevěřící, říkají, že on trpěl zdánlivě a oni že jen zdánlivě existují, proč jsem já v poutech, proč se modlím za to, abych bojoval se zvěří?*

Svatá Boží Rodičko, Maria, oroduj za nás!

Maria, kdo by vychválil tě dosti...

28. května

Divíme se a žasneme nad velikými věcmi, které Bůh vykonal na Panně Marii. Učinil ji vlastní matkou, uchránil dědičné viny a poskvrny jakéhokoli hříchu, zahrnul nesčetnými milostmi, i přes své mateřství zůstala pannou. Po pozemském putování ji vzal do nebe s tělem i duší a učinil Královnou nebe i mocnou Přímluvkyní. Májové úvahy, které předčítáme, nám v mariánském měsíci pomáhají, abychom si toto vše uvědomili, následně Bohu děkovali a k Marii se pod ochranu s důvěrou utíkali. Od prvních křesťanských dob je Maria oslovována nesčetnými, rozmanitými a překrásnými tituly. Jen v Loretánských litaniích jich máme dnes již přes padesát. O mnoha jejích titulech jsme se už zmínili, jako např: Bohorodička, Ustavičná panna, Milostiplná a Požehnaná, Nová Eva, Příčina naší radosti. V této májové úvaze si uveďme ještě další oslovení, kterými církevní Otcové Pannu Marii uctívají.

Origenes vidí Pannu Marii jako „tabulku na psaní“ a při andělském zvěstování jí vkládá do úst tato slova: *Tady jsem, jsem tabulka na psaní: ať písař píše, ať se mnou učiní, co chce Pán všech věcí.*

Sv. Efrém Syrský přirovnává Pannu Marii k úrodnému poli, které nezná oráče a které bez semene světa vydává plod. Nazývá ji také zázračně kvetoucí ratolestí Áronovou či přístavem pro ty, kdo jsou bouří pronásledováni.

Sv. German Konstantinopolský se na ni v modlitbě obrací jako na božskou rosu, déšť, který Bůh sesílá na vyprahlé srdce či plášť, který zakrývá naši nahotu.

Sv. Jan Damašský vzývá Pannu Marii jako tu, která stojí Nejsvětější Trojici blíže než zástupy cherubů a serafů.

Sv. Irenej z Lyonu píše o Marii, jež dokázala svou poslušností rozplést uzel, který dříve Eva svou neposlušností vytvořila.

Sv. Petr Chryzolog v Marii spatřuje čistou holubici, plodivý vinný hrozen, Matku světla či neporušenou zahradu.

Cyril Alexandrijský ji pak vidí jako lampu, která nezhasíná, korunu panenství.

Nad slunce jasnější, nad měsíc krásnější, Maria, oroduj za nás!

Každý z nás poutníkem je k věčnosti

29. května

Ve známé a oblíbené křesťanské písni s názvem „Madona“ zpíváme o tom, že každý z nás na této zemi poutníkem je k věčnosti. Chceme-li dojít k cíli naší pozemské pouti, potřebujeme, aby nám Bůh pomáhal svou milostí. Na této cestě nás doprovází Církev, která je nástrojem spásy. Mostem naší záchrany je Kristův kříž. Sv. Augustin mluví o těchto skutečnostech v promluvě, kdy komentuje zázračné utišení bouře. V Matoušově evangeliu po zázračném nasycení lidí čteme: *Hned potom (Ježíš) přiměl učedníky, aby vstoupili na loď a jeli před ním na druhý břeh, než on rozpustí zástupy. Když zástupy rozpustil, vystoupil na horu, aby se o samotě modlil. Nastal už večer, a byl tam sám. Zatím byla loď už daleko od břehu a vlny jí zmítaly, protože vanul vítr proti nim.* Sv. Augustin říká: *Není člověka, aby nebyl v tomto světě poutníkem. Ačkoliv ne všichni touží po návratu do vlasti. Během této cesty snášíme vlnobití a bouře. Hlavní však je, abychom byli na lodi. Protože - ačkoliv na lodi číhají nebezpečí, bez lodi čeká jistá smrt. Ať už má totiž plavec v moři jakkoliv silné paže, jednou jej velikost oceánu přemůže, pohltí a potopí. Je proto důležité být na lodi, tedy aby nás neslo dřevo, abychom měli sílu takto přeplout moře. Toto dřevo, které nese naši slabost, je Pánův kříž. V něm jsme označeni a on nás chrání před utopením v tomto světě. Zakoušíme vlnobití, ale on je Bůh, který nám pomáhá.*

To, že opustil davy a sám vystoupal na horu, aby se modlil, znamená, že ona hora jsou nebeské výšiny. Apoštol říká, že když Pán opustil zástupy, vystoupil na nebe a tam za nás oroduje. Takový je význam slov „když opustil davy, vystoupil na horu, aby se modlil“. Hlava Církve je nahoře, aby ji ostatní údy následovaly. Jestliže se tedy za nás přimlouvá, modlí se jakoby na vrcholku hory, ve výšině nad veškerým stvořením. Mezitím loď nesoucí učedníky, tj. Církev, se zmítá a otrásá bouřemi pokušení. A proti ní nastává nápor větru, tedy vzdorující d'ábel. A ten se snaží klást překážky, aby nedošla klidu.

Ale větší je ten, který se za nás přimlouvá. Copak ten, který dává plavcům, aby dorazili do přístavu, opustí svou Církev a nepřivede ji ke klidu?

Madono, naše Paní, Maria, oroduj za nás!

V městě Betlémě

30. května

Každý, kdo vykoná pouť po stopách Ježíšových do Svaté země, jistě neopomene navštívit baziliku Narození Páně v Betlémě, která je jednou z nejstarších trvale fungujících kostelů na světě. Dvnitř baziliky vede malá brána, snad z důvodu, aby do ní na koni nevjel žádný ozbrojenec, ale možná daleko více, aby dvnitř každý vstupoval jako dítě s pokorou a sklonil se před velikým tajemstvím Božího narození. Podzemní jeskyně pod bazilikou ukrývá místo, o kterém věříme, že je skutečným místem Ježíšova narození. Blízko baziliky nalezneme kostel sv. Kateřiny a pod ním několik jeskyní. Jedna z nich je jako kaple zasvěcena sv. Jeronýmovi. Tento Učitel Církve a velký znalec Písma svatého totiž snad právě na tomto místě pracoval na překladu Bible do latiny. Je znám jeho výrok: *Neznalost Písma je neznalost Krista. V jednom ze svých listů píše: Jaký pokrm či med je sladší než poznávat úmysly Boha, pronikat do jeho tajů a nazírat myšlenky Stvořitele... Naše potěšení je v meditaci Božího zákona, dnem i nocí tlouci na dveře, které se ještě neotevřely, přijímat chleby Trojice a ve šlépějích Páně zvládat náporý světa.*

Sv. Jeroným odešel na věčnost asi roku 420 v Betlémě, kde byl také pochován. Okolo roku 1200 byly jeho ostatky přeneseny do Říma a uloženy v bazilice Santa Maria Maggiore, která je nám známa také pro oltář, na němž byly papežem Hadriánem II. schváleny bohoslužebné staroslověnské knihy svatých Cyrila a Metoděje.

Co říká sv. Jeroným o Panně Marii?

V listu Helvidiovi, který tvrdil, že Maria po narození Krista zplodila s Josefem ještě další potomky, obhazuje Mariino ustavičné panenství těmito slovy:

Říkáš, že Maria nezůstala pannou; já však o to víc tvrdím, že sám Josef byl panicem, a to kvůli Marii, aby z panenského manželství byl zrozen panenský syn. Neboť jestliže svatý muž neupadl v cizoložství - a nikde se nepíše, že by měl jinou ženu - musí se setrvat u toho, že byl spíše ochráncem Marie a že zůstal s Marií jako panic ten, který byl hoden se nazývat otcem Pána.

Panno nejčistší, Maria, a sv. Josefe, orodujte za nás!

Já, dcera země, k nebi jsem dosáhla skrz Pána nebes

31. května

Svátkem Navštívení Panny Marie ukončujeme měsíc květen i májové úvahy o Panně Marii jako té, kterou sv. Efrém nazývá „dcerou země“, která však díky Boží milosti dosahuje až k nebesům.

V jediné chvíli služka

stala se dcerou Krále.

Skrze tebe, Synu Krále

z davidovského rodu,

pro tebe,

Davidův synu,

já, dcera země,

k nebi jsem dosáhla

skrze Pána nebes.

Panna Maria, dívka z Nazareta, je Bohem vyvolená k úkolu, který přesahuje lidskou fantazii. Její lůno se má stát příbytkem pro Božího Syna. Nedá se slovy vypovědět, co se po slovech, která Maria pronesla: *Jsem služebnice Páně: ať se mi stane podle tvého slova*, a po odchodu anděla, v Mariině srdci odehrává. Jako by se její srdce mělo tajemstvím Božího vtělení rozskočit! Vydává se na cestu, spěchá do hor. Tři, možná čtyři dny trvá její cesta za příbuznou Alžbětou. Polím, lesům, horám se odhaluje tajemství příchodu jejich Stvořitele. Alžbětě samotné je mnohé zjeveno: *Alžběta byla naplněna Duchem Svatým a zvolala mocným hlasem: „Požehnaná tys mezi ženami a požehnaný plod života tvého! Jak jsem si zasloužila, že matka mého Pána přišla ke mně? Vždyť jakmile zazněl tvůj pozdrav v mých uších, dítě se živě a radostně pohnulo v mém lůně! Blahoslavená, která jsi uvěřila, že se splní to, co ti bylo řečeno od Pána!“*

Maria zůstává u Alžběty asi po dobu tří měsíců a pak se vrací zpět do Nazareta. Tajemství Božího vtělení se brzy zjeví Josefovi, a později dalším: pastýřům a mudrcům, Janovi u Jordánu, učedníkům, které Pán povolá k následování a později nemocným a posedlým, až nakonec i setníkovi pod křížem, když v ukřižovaném Ježíši rozpozná vtělené Slovo Boží a zvolá: *Tento člověk byl opravdu syn Boží.*

Pomocnice křesťanů, Maria, oroduj za nás!